

TÁRSADALOMFÖLDRAJZI FOLYAMATOK
KELET-KÖZÉP-EURÓPÁBAN: PROBLÉMÁK,
TENDENCIÁK, IRÁNYZATOK

Nemzetközi földrajzi konferencia
Beregszász, 2020. március 26–27.

Tanulmánykötet

2. kötet

СОЦІАЛЬНО-ГЕОГРАФІЧНІ ПРОЦЕСИ
В СХІДНО-ЦЕНТРАЛЬНІЙ ЄВРОПІ: ПРОБЛЕМИ,
ТЕНДЕНЦІЇ, НАПРЯМИ

Міжнародна наукова географічна конференція
Берегове, 26–27 березня 2020 року

Збірник наукових робіт

Том 2

HUMAN GEOGRAPHICAL PROCESSES
IN EAST CENTRAL EUROPE: PROBLEMS,
TENDENCIES AND TRENDS

International Geographical Conference
Berehove, March 26–27, 2020

Selected papers

Volume 2

II. RÁKÓCZI FERENC KÁRPÁTALJAI MAGYAR FŐISKOLA

**TÁRSADALOMFÖLDRAJZI FOLYAMATOK
KELET-KÖZÉP-EURÓPÁBAN: PROBLÉMÁK,
TENDENCIÁK, IRÁNYZATOK**

Nemzetközi földrajzi konferencia
Beregszász, 2020. március 26–27.

Tanulmánykötet

2. kötet

„RIK-U” Kft.

Ungvár

2020

УДК (ЕТО): 911.3(4-11)(4-191.2)
T– 32

A kétkötetes kiadvány a Beregszászban, a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskolán 2020. március 26–27-re tervezett, de a koronavírus-járvány miatt bevezetett karantén következtében elhalasztott *Társadalomföldrajzi folyamatok Kelet-Közép-Európában: problémák, tendenciák, irányzatok* című nemzetközi földrajzi konferenciára beküldött előadások anyagát tartalmazza.

Készült a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola Kiadói Részlege és Földtudományi és Turizmus Tanszéke közreműködésével.

Szerkesztőbizottság: *Berghauer Sándor, Dávid Lóránt Dénes, Dnyisztrjanszkij Miroszlav, Fodor Gyula, Gergely Lívia, Gönczy Sándor, Izsák Tibor, Mocá Andrij, Molnár D. István, Molnár József, Nagy Tibor, Oláh Natália, Papp Géza, Sass Enikő, Sesuka Halina, Tóth Attila, Vince Tímea, Virván Olga*

Műszaki szerkesztés: *Dobos Sándor*

Tördelés: *Dobos Sándor, Tótin Viktória, Vezsdel László*

Korrektúra: *Kordonec Olekszandr, Pusztai-Tárczy Beatrix, Sin Edina, Vrabely Tamás*

Borítóterv: *Molnár D. István*

ETO-besorolás: *a II. RF KMF Apáczai Csere János Könyvtára*

A kiadásért felelnek: *Orosz Ildikó, Dobos Sándor*

A kötetben található tanulmányokat
a nemzetközi földrajzi konferencia Tudományos Tanácsa lektorálta.

A közölt tanulmányok tartalmáért a szerzők a felelősek.

A kiadvány tartalmát az „Unicheck”
online plágium-ellenőrző program segítségével ellenőriztük.

**A konferenciát és a kiadvány megjelenését
Magyarország kormánya, továbbá a Nemzetstratégiai Kutatóintézet támogatta:**

Kiadó és nyomdai munkák: „RIK-U” Kft.
88 000 Ungvár, Gagarin u. 36. E-mail: print@rik.com.ua
Felelős vezető: Sztanyisevszkij Jevgen

ISBN 978-617-7868-12-4
ISBN 978-617-7868-14-8 (T. 2)

© A szerzők, 2020
© A szerkesztőbizottság, 2020
© II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola, 2020

ЗАКАРПАТСЬКИЙ УГОРСЬКИЙ ІНСТИТУТ ІМ. Ф. РАКОЦІ ІІ

**СОЦІАЛЬНО-ГЕОГРАФІЧНІ ПРОЦЕСИ
В СХІДНО-ЦЕНТРАЛЬНІЙ ЄВРОПІ: ПРОБЛЕМИ,
ТЕНДЕНЦІЇ, НАПРЯМИ**

Міжнародна наукова географічна конференція
Берегове, 26–27 березня 2020 року

Збірник наукових робіт

Том 2

ТОВ «РІК-У»

Ужгород

2020

УДК: 911.3(4-11)(4-191.2)
Т– 32

Двотомний збірник містить матеріали доповідей міжнародної наукової географічної конференції *Соціально-географічні процеси в Східно-Центральній Європі: проблеми, тенденції, напрями*, яка мала відбутися 26–27 березня 2020 року в Закарпатському угорському інституті ім. Ф. Ракоці ІІ (м. Берегове), однак через епідемію коронавірусу та запровадження карантину була відкладена.

Підготовлено Видавничим відділом спільно з кафедрою географії та туризму Закарпатського угорського інституту ім. Ф. Ракоці ІІ

Редакційна колегія: *Олександр Бергхауер, Лорант-Дейнеш Давід, Мирослав Дністрянський, Дюло Фодор, Лівія Гергей, Шандор Генці, Тібор Іжак, Андрій Моца, Стефан Молнар Д., Йосип Молнар, Тібор Нодь, Наталія Олаг, Гейзо Папп, Еники Шаш, Галина Щука, Атілла Товт, Тімео Вінце, Ольга Вірван*

Технічне редагування: *Олександр Добош*

Верстка: *Вікторія Товтін, Ласло Веждел, Олександр Добош*

Коректура: *Беатрікс Пустой-Гарці, Едіна Шін, Олександр Кордонець, Томаш Врбель*

Обкладинка: *Стефан Молнар Д.*

УДК: *Бібліотечно-інформаційний центр “Опацої Черє Янош” при ЗУІ ім. Ф. Ракоці ІІ*

Відповідальні за випуск: *Ільдико Орос, Олександр Добош*

Матеріали видання рецензовані Науковою радою міжнародної наукової географічної конференції.

За зміст опублікованих статей відповідальність несуть автори.

Матеріали збірника були перевірені на наявність збігів і запозичень сервісом «Unicheck».

Проведення конференції та друк видання здійснено за підтримки уряду Угорщини й Інституту національних стратегічних досліджень:

Видавництво та поліграфічні послуги: ТОВ «РІК-У»
вул. Гагаріна 36, м. Ужгород, 88 000. Електронна пошта: print@rik.com.ua
Генеральний директор: Євген Станішевський

ISBN 978-617-7868-12-4

ISBN 978-617-7868-14-8 (Т. 2)

© Автори, 2020

© Редакційна колегія, 2020

© Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці ІІ, 2020

FERENC RÁKÓCZI II TRANSCARPATHIAN HUNGARIAN
COLLEGE OF HIGHER EDUCATION

**HUMAN GEOGRAPHICAL PROCESSES
IN EAST CENTRAL EUROPE: PROBLEMS,
TENDENCIES AND TRENDS**

International Geographical Conference
Berehove, March 26–27, 2020

Selected papers

Volume 2

“RIK-U” LLC
Uzhhorod
2020

УДК (UDC): 911.3(4-11)(4-191.2)
T- 32

The two-volume publication contains the speeches submitted for the international geographical conference under the title *Human geographical processes in East Central Europe: problems, tendencies and trends* that was to be held in Berehove, at Ferenc Rákóczi II Transcarpathian Hungarian College of Higher Education on 26–27 March 2020, but was postponed due to the quarantine preventive measures introduced as a result of coronavirus epidemic.

Prepared at the Publishing Department of Ferenc Rákóczi II Transcarpathian Hungarian College of Higher Education in cooperation with the Department of Geography and Tourism

Editorial Board: *Sándor Berghauer, Lóránt Dénes Dávid, Myroslav Dnistrians'kiy, Gyula Fodor, Lívia Gergely, Sándor Gönczy, Tibor Izsák, Andriy Motsa, István Molnár D., József Molnár, Tibor Nagy, Natália Oláh, Géza Papp, Enikő Sass, Halyna Shchuka, Attila Tóth, Tímea Vince, Olga Virván*

Technical editing: *Sándor Dobos*

Page proof: *László Vezsdel, Sándor Dobos, Viktória Tótin*

Proof-reading: *Beatrix Puztai-Tárczy, Edina Sin, Oleksandr Kordonec, Tamás Vrabely*

Cover design: *István Molnár D.*

Universal Decimal Classification (UDC): *Apáczai Csere János Library of Ferenc Rákóczi II Transcarpathian Hungarian College of Higher Education*

Responsible for publishing: *Ildikó Orosz, Sándor Dobos*

The research papers of the volume were proofread by the Scientific Council of the international geographical conference.

Authors are responsible for the content of the research papers.

The content of the research papers was checked by Unicheck Plagiarism Checker Service and Plugin.

**The conference and the publication of the research papers
sponsored by the government of Hungary and the Research Institute for National Strategy:**

Publishing and printing: "RIK-U" LLC
Gagarin Street 36, 88 000 Uzhhorod, Ukraine. E-mail: print@rik.com.ua
Responsible manager: Jevgen Stanyisevskiy

ISBN 978-617-7868-12-4

ISBN 978-617-7868-14-8 (T. 2)

© Authors, 2020

© Editorial Board, 2020

© Ferenc Rákóczi II Transcarpathian Hungarian College of Higher Education, 2020

TARTALOM / ЗМІСТ / CONTENT

1. KÖTET / TOM 1 / VOLUME 1

ELŐSZÓ	23
ПЕРЕДМОВА.....	24
PREFACE	25
ПЕРЕДМОВА.....	26
ELŐSZÓ	27
PREFACE	28
<i>Plenáris előadások / Пленарні доповіді / Plenary Presentations</i>	<i>29</i>
Маруняк Є. О.: РЕГІОНАЛЬНА НЕРІВНІСТЬ ТА РЕГІОНАЛЬНА ПОЛІТИКА: ПОШУК БАЛАНСУ	31
Мезенцев К. – Проватар Н.: НЕОДНОЗНАЧНІ ПРИМІСЬКІ ПРОСТОРИ: РОЗШИРЕННЯ ЧИ ЗВУЖЕННЯ ПОВСЯКДЕННИХ ПРАКТИК?	41
Руденко Л. Г. – Дронова О. Л.: ЦІЛІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ: НАПРЯМКИ ВПРОВАДЖЕННЯ І ЗАВДАННЯ ГЕОГРАФІЇ	47
<i>Népesség- és társadalomföldrajz / Географія населення та соціальна географія / Population and Social Geography</i>	<i>53</i>
Bagdi, Róbert: ETHNIC MINORITIES AND THEIR LANGUAGE IN HUNGARIAN COUNTY SEATS – THE CENSUS OF 2011	55
Berki, Márton – Sivadó, Brigitta: SECULARIZATION OR A RELIGIOUS REVIVAL? – RELIGIOSITY IN DUNAÚJVÁROS AND KAZINCBARCIKA DURING AND AFTER SOCIALISM.....	65
Dancs György: DEMOGRÁFIAI HELYZETKÉP ÉSZAKKELET-MAGYARORSZÁGON AZ 1831-ES KOLERAJÁRVÁNY IDEJÉN.....	73

<i>Дністрянський М. С.:</i> ОСНОВНІ ЕТАПИ ЗАСЕЛЕННЯ ГИРСЬКОЇ МІСЦЕВОСТІ УКРАЇНСЬКИХ КАРПАТ.....	83
<i>Dusek Tamás:</i> AZ OKOSVÁROSOK KOMPLEX MUTATÓSZÁMAINAK TARTALMI ÉS MÓDSZERTANI KÉRDÉSEI.....	91
<i>Egri Zoltán – Uzzoli Annamária:</i> AZ EGÉSZSÉGEGYENLŐTLENSÉGEK NÉHÁNY ÖSSZEFÜGGÉSE A TÁRSADALMI-GAZDASÁGI EGYENLŐTLENSÉGEKKEL MAGYARORSZÁGON.....	99
<i>Fabula, Szabolcs – Ilcsikné Makra, Zsófia – Pál, Viktor – Lados, Gábor – Boros, Lajos:</i> MIGRATION INTENTIONS AND MOTIVES OF HEALTH WORKERS AND MEDICAL STUDENTS – A COUNTRY CASE STUDY FROM HUNGARY	107
<i>Гукалова І. В.:</i> ІСТОРИКО-ГЕОГРАФІЧНИЙ КОНТЕКСТ ОСМИСЛЕННЯ ПЕРЕДУМОВ ЗБАЛАНСОВАНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКИХ МІСТ	115
<i>Гаврилюк О.:</i> СОЦІАЛЬНА НЕРІВНІСТЬ У РАДЯНСЬКОМУ РОЗПОДІЛІ ЖИТЛА – ВІД СТАЛІНІЗМУ ДО РОЗВИНЕНОГО СОЦІАЛІЗМУ. РЕЗУЛЬТАТИ ПОЛЬОВОЇ РОБОТИ У МІСТІ ДНІПРО [ЕКС ДНІПРОПЕТРОВСЬК], УКРАЇНА	123
<i>Лейберюк О. М.:</i> МОЖЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ПРОСТОРОВИХ БАЗ ДАНИХ ДЕМОГРАФІЧНИХ ХАРАКТЕРИСТИК НАСЕЛЕННЯ.....	133
<i>Molnár D. István:</i> A KÖZIGAZGATÁSI TÉRFELOSZTÁS VÁLTOZÁSAI KÁRPÁTALJÁN UKRAJNA FÜGGETLENNÉ VÁLÁSÁT KÖVETŐEN.....	139
<i>Molnár József:</i> MÓDSZEREK A NÉPESSÉG ELHELYEZKEDÉSE, ILLETVE A NÉPSŰRŰSÉG TÉRKÉPI ÁBRÁZOLÁSÁRA – KÁRPÁTALJA PÉLDÁJÁN.....	147
<i>Obádovics Csilla:</i> NÉPESEDÉSI FOLYAMATOK KÜLÖNBSEGEI A KÁRPÁT-MEDENCE NÉHÁNY ORSZÁGÁBAN	157
<i>Patkós Csaba – Tóth Antal:</i> MAGYAR FIATALOK MIGRÁCIÓJA EMPIRIKUS KUTATÁSOK TÜKRÉBEN	167

Підгрушній Г. П. – Сікорська Л. Б.: СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ ПЕРЕДУМОВИ ФОРМУВАННЯ ІДЕНТИЧНОСТІ НАСЕЛЕННЯ МІСТ УКРАЇНИ	177
Поливач К. А.: МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО ВИЯВЛЕННЯ ТА ДОСЛІДЖЕННЯ ІСТОРИКО-КУЛЬТУРНОГО КАРКАСУ УКРАЇНИ	185
Пугач С. О. – Мезенцев К. В.: ПРОСТОРОВІ ОСОБЛИВОСТІ ПОШИРЕННЯ СОЦІАЛЬНИХ ІНТЕРНЕТ-МЕРЕЖ У ЗАКАРПАТСЬКІЙ ОБЛАСТІ.....	193
Rigóczy Csaba: A VÁROSI OTTHON-ATTITÚD VIZSGÁLATA	201
Siskáné Szilasi Beáta – Halász Levente: A KELET- ÉS KÖZÉP-EURÓPAI GAZDASÁGI ALAPÚ KIVÁNDORLÁS MINT ÉLETSTRATÉGIA – A SZUBJEKTÍV JÓL-LÉT SZINTJEI KÜLFÖLDÖN.....	211
Tolnai Gábor: KELET-KÖZÉP-EURÓPAI FŐVÁROSOK VÍZPARTI MEGÚJULÁSA BUDAPEST, BELGRÁD ÉS KIJEV PÉLDÁJÁN	221
Tuza Benedek: BELSŐ-ERZSÉBETVÁROS TÁRSADALMI KONFLIKTUSAI	231
Veselicz Adél: A LEADER HELYI AKCIÓCSOPORTOK MŰKÖDÉSÉNEK VIZSGÁLATA TERÜLETI EGYENLŐTLENSÉGI INDEXEK SEGÍTSÉGÉVEL.....	241
Вірван О. О.: ГЕНДЕРНИЙ АНАЛІЗ ДЕПУТАТСЬКИХ КОРПУСІВ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ БЕРЕГІВСЬКОГО РАЙОНУ	251
<i>Régiók és határok / Regioni та кордони / Regions and Borders.....</i>	257
Bodó, Pál Bence: EXTERNAL DEBT ACCUMULATION IN KYRGYZSTAN.....	259
Cserniczkó István: HOL A HATÁR, AVAGY MEDDIG TART EGY NYELVTERÜLET? EGY DIALEKTUSKONTINUUM ÖNÁLLÓ NYELVEKRE OSZTÁSÁNAK PROBLÉMÁI.....	269
Elekes Tibor – Szilágyi Ferenc: A HABSBURG BIRODALOM TÉRSZERVEZÉSI KÍSÉRLETEI DÉLKELET-ERDÉLYBEN	279

Hajdú Zoltán: TÉRKÖZÖSSÉGI, ÉRDEKKÖZÖSSÉGI, „SORS- KÖZÖSSÉGI” ÁLLAMCSOPORTOK FORMÁLÓDÁ- SA AZ EURÓPAI UNIÓ KELETI TÉRSÉGÉBEN.....	289
Kozma, Dorottya Edina: COMPOSITE SUSTAINABLE DE- VELOPMENT INDICATORS IN CASE OF 28 EURO- PEAN UNION MEMBER STATES.....	299
Кравцова І. В.: ГЕОГРАФІЧНИЙ ФЕНОМЕН ЦЕНТРАЛЬ- НОЇ ЄВРОПИ	309
Szabó Pál: FOGYASZTÁSFÖLDRAJZI DIMENZIÓK A POSZT- SZOCIALISTA TÉRSÉGBEN	317
Склярська О. І.: ЕЛЕКТОРАЛЬНО-ГЕОГРАФІЧНІ ПРО- ЦЕСИ У ПРИКОРДОННИХ ЕТНІЧНО НЕОДНОРІД- НИХ РАЙОНАХ УКРАЇНИ.....	327
<i>Nemzeti kisebbségek által lakott térségek társadalmi és gazdasági pozíciói Kelet- és Közép-Európában / Соціальні та економічні позиції регіонів із компактним проживанням національних меншин у Східній та Центральній Європі / Social and Eco- nomic Positions of the Regions Inhabited with Ethnic Minorities in Central and Eastern-Europe</i>	335
Körmöczi Gábor: A NÉPI KULTÚRA TÁMOGATÁSPOLITI- KÁJÁNAK TERÜLETI ASPEKTUSAI MAGYAROR- SZÁGON ÉS ROMÁNIÁBAN A CSÓRI SÁNDOR ALAP FINANSZÍROZÁSAINAK TÜKRÉBEN	337
Linc Annamária: A MAGYAR–UKRÁN HATÁRON ÁTNYÚ- LÓ EGYÜTTMŰKÖDÉSEK LEHETŐSÉGEI ÉS KOR- LÁTAI.....	347
Samu István – Kulcsár László: ÖSSZENŐ, AMI ÖSSZETAR- TOZIK. A TÁRSADALMI ÉS GAZDASÁGI KAPCSO- LATOK REKONSTRUKCIÓJA KÉT IPOLY MENTI FALUBAN A FOLYÓ SZEMKÖZTI OLDALÁN	355
Szalkai Gábor: SZIMBOLIKUS HARCOK A KÁRPÁTOK ÁTJÁRÓIBAN.....	365
Tőzsér Anett: A MAGYAR TURIZMUS KÁRPÁT-MEDEN- CEI SZINTŰ KITERJESZTÉSÉNEK INDOKOLTSÁ- GA ÉS LEHETŐSÉGEI.....	373

2. KÖTET / TOM 2 / VOLUME 2

<i>Turizmus / Туризм / Tourism</i>	407
Алієв В. В.: СПЕЦИФІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ.....	409
Аріон О. В. – Бричук М. С.: СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ МИС- ЛИВСЬКОГО ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ.....	415
Чернишова Т. М.: SWOT-АНАЛІЗ ТА СТРАТЕГІЧНІ АЛЬ- ТЕРНАТИВИ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГО ТУРИЗМУ В ЖИТОМИРСЬКІЙ ОБЛАСТІ.....	425
Elekes Tibor – Kápolnási Zsolt: AZ AGYAGFALVA EMLÉK- HÁZ IDEGENFORGALMI JELENTŐSÉGE, OKTATÁ- SI-NEVELÉSI LEHETŐSÉGEI.....	431
Gyuricza László – Szabó Balázs Attila: A MAGYARORSZÁ- GI SKANZENEK IDEGENFORGALMI SZEMPONTÚ VIZSGÁLATA.....	437
Kalmárné Rimóczi Csilla – Bakos Róbertné: AZ ONLINE KOM- MUNIKÁCIÓ JELENTŐSÉGE AZ UTAZÁSI DÖNTÉ- SEK BEN.....	447
Калмикова І. С. – Меліх О. О. – Меліх Т. Г.: СОЦІАЛЬНО- ГЕОГРАФІЧНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ В ЗАКАРПАТСЬКІЙ ТА ОДЕСЬКІЙ ОБЛАСТЯХ.....	457
Kampó Ildikó: AZ EU-S TURISZTIKAI FEJLESZTÉ- SI PROGRAMOK MEGJELENÉSE KÁRPÁTALJA HEGYVIDÉKI TERÜLETEIN.....	465
Kátay Ákos: A GLOBÁLIS SZÁLLODAVÁLLALATOK TER- JESZKEDÉSI AKTIVITÁSA ÉSZTORSZÁG, LETT- ORSZÁG, LITVÁNIA, BELARUSZ, UKRAJNA ÉS MOLDOVA FŐVÁROSAIBAN.....	475
Kóródi, Márta – Mondok, Anita – Szabó, Attila: THE AWARE- NESS AND ACCEPTANCE OF THE TOURISM BRAND “HEART OF THE HUNGARIAN GREAT PLAIN” AND ITS ATTRACTIONS.....	485
Lontai-Szilágyi Zsuzsanna – Oláh Natália – Tóth Nikoletta Marian- na – Gönczy Sándor: KERESLETELEMZÉS A MAGYAR- ORSZÁGRÓL A KÁRPÁTALJAI BEREGVIDÉKRE ÉRKEZŐ TURISTÁK KÖRÉBEN.....	495

<i>Máltesics Péter – Varjas János: AZ INTERAKTÍV TANULÁS ÖSVÉNYEIN. HAZAI ÉS NEMZETKÖZI GEOPARKOK OKTATÁSI MEGOLDÁSAI.....</i>	505
<i>Машіка Г. В.: АТРАКЦІЯ ЯК ДОМІНУЮЧА СКЛАДОВА ТУРИСТИЧНО-РЕКРЕАЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ЗАКАРПАТСЬКОЇ ОБЛАСТІ</i>	515
<i>Mátyás Szabolcs – Tokodi Panna: A TURIZMUSBIZTONSÁG EGYES ÖSSZETEVŐINEK VIZSGÁLATA A VISEGRÁDI ORSZÁGOKBAN</i>	523
<i>Меліх О. О. – Калмикова І. С. – Меліх Т. Г.: НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ ЗАЙНЯТОСТІ НАСЕЛЕННЯ ЧЕРЕЗ СФЕРУ ТУРИЗМУ</i>	533
<i>Mondok, Anita – Szüle, Picabo Heder: ADULTS-ONLY HOTEL – A POTENTIAL SPECIALIZATION FOR SUCCESS?</i>	539
<i>Осінчук А. С.: ПРАВОВИЙ ДИСКУРС ТУРИСТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ</i>	549
<i>Пацюк В. С. – Герасімова С. В.: РЕВІТАЛІЗАЦІЯ ПРОМИСЛОВИХ ОБ'ЄКТІВ: СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ В УКРАЇНІ.....</i>	557
<i>Papp Géza: A KÉZMŰVES TERMÉKEK IRÁNTI KERESLET KÁRPÁTALJA FESZTIVÁLJAIN</i>	565
<i>Sass Enikő – Berghauer Sándor: HELYZETKÉPAZ EGÁNEDE KÁRPÁTALJAI GAZDASÁGFEJLESZTÉSI PROGRAM TURIZMUSRA GYAKOROLT HATÁSAIRÓL</i>	575
<i>Sütő László – Baranyi Kinga – Baráz Csaba – Holló Sándor – Homoki Erika – Cs. Nagy Ádám – Gasztonyi Éva: A BÜKK-VIDÉK GEOPARK FÖLDTUDOMÁNYI ÉRTÉKEINEK ÉRTÉKELÉSE</i>	585
<i>Ситник О. І. – Хлевнюк О. Я. – Працьовитий М. М.: НЕПЕВНЕ МАЙБУТНЄ ЧИ ПЕРСПЕКТИВА РОЗВИТКУ ГАЙВОРОНСЬКОЇ ВУЗЬКОКОЛІЙКИ</i>	595
<i>Смирнов І. Г.: ВОЄННИЙ ТУРИЗМ: ГЕТЬМАН П. КОНАШЕВИЧ-САГАЙДАЧНИЙ ЯК ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ВІЙСЬКОВИЙ ЛОГІСТ.....</i>	605
<i>Tarpai József: A KÁRPÁTALJAI MAGYAR KÖZÖSSÉG MEGMARADÁSÁT SZOLGÁLÓ KULTURÁLIS ÉS TURISZTIKAI FEJLESZTÉSEK AKTUÁLIS PÉLDÁI</i>	613

Уварова Г. Ш.: ФЕСТИВАЛЬНИЙ ТУРИЗМ В УКРАЇНІ: СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ, ГЕОГРАФІЯ І ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ	621
Щука Г. П. – Сокол Т. Г.: МОДЕРНІЗАЦІЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ В ТУРИЗМІ: ПОТРЕБИ ТА МОЖЛИВОСТІ	629
<i>Környezeti problémák / Проблеми довкілля / Environmental problems.....</i>	635
Apró Anna: SZEMPONTOK A FÉNYSZENNYEZÉS OKTATÁSÁHOZ A TANTERVI SZABÁLYOZÁS VONATKOZÁSÁBAN	637
Csoma Zoltán – Háger Krisztián – Csoma Zsuzsanna: A VÉRKE CSATORNA ÜLEDÉKÉNEK NEHÉZFÉM-SZENNYEZETTSÉGE	643
Dobó Marianna: A VÁLTOZÁSKEZELÉSI MÓDSZERTAN ALKALMAZÁSÁNAK PROBLEMATIKÁJA A VÉDELMI IGAZGATÁS TÉRSÉGI TERVEZÉSÉBEN	651
Hafenschner, Viktória Priscilla – Jankó, Ferenc: ENVIRONMENTAL CONTROVERSY ON THE GABCIKOVONAGYMAROS WATER DAM, THE DANUBE RIVER. THE ASPECTS OF HUNGARIAN SCIENCE	659
Hardi Tamás – Hegyiné Bolla Katalin: A SZUBURBANIZÁCIÓ KÖRNYEZETÁTALAKÍTÓ SZEREPE A GYŐRI AGGLOMERÁCIÓBAN	667
Гінзула М. Я. – Смілик О. В. – Тесьолкіна Т. С.: АНАЛІТИКА СТРАТЕГІЧНИХ ДОКУМЕНТІВ МЕНЕДЖМЕНТУ ВОДНОГО СЕКТОРУ КРАЇН ЦЕНТРАЛЬНОЇ ТА СХІДНОЇ ЄВРОПИ.....	675
Ігнатишин В. В. – Іжак Т. Й. – Ігнатишин М. Б.: МОНІТОРИНГ ГЕОДИНАМІЧНОГО СТАНУ ЗАКАРПАТСЬКОГО ВНУТРІШНЬОГО ПРОГИНУ	683
Ігнатишин В. В. – Вербицький С. Т. – Ігнатишин А. В.: ГЕОФІЗИЧНІ ПОЛЯ ТА ЇХ ЗВ'ЯЗОК З ЕКОЛОГІЧНО НЕБЕЗПЕЧНИМИ ПРОЦЕСАМИ НА ЗАКАРПАТТІ.....	691
Kajati, György – Németh, Mercédesz: THE ROLE OF LOCAL PRODUCTS IN EDUCATION AND THE ERASMUS+ PROGRAM	699

Kályko A. – Bászjuk T. – Cselle D. – Harcsák I.: A POLISSZJAI-ALFÖLD FOLYÓINAK JELENLEGI ÁLLAPOTA ÉS KÖRNYEZETI PROBLÉMÁJA.....	707
Лисовський С. А.: РОЛЬ ГЕОГРАФІЇ У ВПРОВАДЖЕННІ ПРОЦЕДУРИ СЕО ПРИ РОЗРОБЦІ ПЛАНІВ ПРОСТО-РОВОГО РОЗВИТКУ ОБ'ЄДНАНИХ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД.....	713
Solymos Karolina – Csoma Zoltán: AKÁRPÁTALJAI-ALFÖLD TALAJAI FELVEHETŐ MIKROELEM-TARTALMÁNAK ÉS -ELLÁTOTTSÁGÁNAK ÖSSZEHASONLÍTÓ VIZSGÁLATA ELTÉRŐ HATÁSMECHANIZMUSÚ KIVONÓSZEREKBEN.....	723
Vince Tímea – Csoma Zoltán – Molnár D. István – Gönczy Sándor: A FELSZÍNI VIZEK NEHÉZFÉM-TARTALMÁNAK VIZSGÁLATA A NAGYMUZSALYI ARANYBÁNYA MEDDŐINEK KÖRNYEZETÉBEN	731

A TURIZMUSBIZTONSÁG EGYES ÖSSZETEVŐINEK VIZSGÁLATA A VISEGRÁDI ORSZÁGOKBAN

Mátyás Szabolcs – Tokodi Panna

Nemzeti Közzolgálati Egyetem
mszabolcs1975@gmail.com, tokodi.panna@gmail.com

Abstract

EXAMINATION OF TOURISM SAFETY ELEMENTS WITHIN VISEGRAD GROUPS

Mátyás, Szabolcs – Tokodi, Panna

The International Tourism World Organisation does not consider Hungary, Poland, Czech Republic and Slovakia as a separate touristic region. However, taking into account the current touristic trends we can say that more and more, especially people arriving from far places, look upon this area as one region and during their holiday they visit several countries. The current study aims to introduce and analyse the current trends of tourism safety of the V4 countries.

Keywords: *tourism, safety, law enforcement, tourism safety, crime*

1. Bevezetés

Globálisan nézve az elmúlt néhány évben a turizmus évről évre rekordokat döntött. Ha összehasonlítjuk a turizmusban résztvevők számát a néhány évtizeddel ezelőtti értékekkel, akkor bámulatos fejlődésnek lehetünk tanúi. A Föld lakosságának közel 20%-a a turizmusnak valamilyen formájában vett részt (2018: 1,4 milliárd fő), a turizmusból származó bevétel pedig globálisan meghaladta az 1400 milliárd dollárt (UNWTO 2019). A jelentős mértékű növekedéshez, még ha „csak” a lélekszámuknak megfelelő arányban is, de a közép-európai országok is hozzájárultak.

Mind a négy országgal kapcsolatban elmondhatjuk, hogy a történelmi gyökerek nagyon hasonlóak, ugyanakkor sajátos és számos esetben külön utat jártak be a jelenlegi fejlettségi szint eléréséhez. Kijelenthetjük, hogy a visegrádi országok hasonló társadalmi-gazdasági problémákkal küzdenek, közel azonos a gazdasági fejlettségük, és a turisztikai trendek is számos mutató tekintetében nagy hasonlóságot mutatnak. Semmiképp sem túlzás tehát azt kijelenteni, hogy a visegrádi négyeknek a turizmus területén közös a múltjuk, közös a jelenük, és közös a jövőjük.

2. A visegrádi országok turizmusának főbb mutatószámai

Globálisan nézve a világ turistaérkezéseinek adatait, hatalmas mennyiségi fejlődésnek lehetünk tanúi. Míg 1990-ben még a fél milliárdot sem érte el a turisták száma (435 millió fő), addig 2018-ra már az 1,4 milliárdot is meghaladta, vagyis a Föld lakosságának közel 1/5-e vett részt valami-

lyen formában a turizmusban (1. táblázat). Vagyis harminc év alatt közel négyszeresére emelkedett a nemzetközi turizmusba bekapcsolódók száma. Európa esetében ugyancsak jelentős növekedésnek lehetünk tanúi (1990: 261,5 millió fő; 2018: 709,9 millió fő), azonban a növekedés mértéke valamivel szerényebb, ami részben azzal magyarázható, hogy az európai turizmus magasabb szintről indult, mint a mennyiségi bővülést produkáló országok többsége.

A V4 országokba érkező turisták száma együttesen meghaladta az 50 millió főt (2017: 53,25 millió fő), a turizmusból származó bevétel pedig a 30 milliárd dollárt. Európa népessége 746,5 millió fő (2018) (KSH), a visegrádi országok népessége pedig 64,34 millió fő (2018), vagyis Európa népességének 8,62%-a. Ennek ellenére a turistaérkezéseknek csak a 7,9%-át adja az országcsoport. A turizmusból származó bevétel alapján 5,5%-kal részesednek a visegrádi országok, ami még kisebb részesedést eredményez, mint a fogadott turisták száma alapján. Ezek alapján megállapíthatjuk, hogy jelenleg azok a turisták keresik fel nagyobb számban a V4 országait, akik relatíve keveset költenek. A témával foglalkozó szakmai anyagok rendszeresen kiemelik, hogy jelentősen nő a „gazdagabb” országokból érkező turisták száma és aránya, ennek ellenére a turisták többsége még mindig a kevesebbet költő turisták közül kerül ki (Dávid et al. 2008).

1. táblázat

*A turistaérkezések száma (millió fő/év)
és a turizmusból származó bevétel (milliárd USD)*

	A turistaérkezések száma (millió fő)			A turizmusból származó bevétel (milliárd USD)		
	2010	2017	2018	2010	2017	2018
világ összesen	952	1329	1401	975	1346	1451
Európa összesen	486,368	673,265	709,990	422,801	519,464	570,463
Magyarország	9,51	15,785	17,152	5,628	6,17	6,93
Lengyelország	12,47	18,4	19,623	9,576	12,772	14,042
Csehország	8,629	13,665	-	7,172	6,933	7,451
Szlovákia	5,415	5,4 ¹	-	2,233	2,923	3,2
V4-ek összesen	36,024	53,25	-	24,609	28,798	31,623

Forrás: UNWTO 2000–2019

¹ Az UNWTO 2019-es jelentésében nem voltak elérhetőek a turistaérkezésekre vonatkozó 2017-es és 2018-as szlovák, illetve a 2018-as cseh adatok. A 2017-es szlovák adat a turizmusonline.hu adata alapján került megadásra.

3. A turizmusbiztonság egyes tényezői a visegrádi országokban

3.1. Közbiztonság

Mint az a fentiekben is említésre került, a közbiztonság az egyik legfontosabb tényezője a turizmusbiztonságnak (Mészáros et al. 2019). Egy adott ország esetében ezért a közbiztonság helyzete nagymértékben befolyásolhatja az érkező turisták számát. A visegrádi országok esetében rendkívül pozitív tényként könyvelhetjük el, hogy a Nyugat-Európában sajnos rendszeressé váló terror- és egyéb jellegű támadások gyakorlatilag ismeretlenek, ami nagymértékben növeli a közbiztonságot, az országcsoportba érkező turisták szubjektív biztonságérzetét.

A terrortámadások mellett nagy jelentőségű az angol nyelvű szakirodalom által „street crime” típusú bűncselekményeknek nevezett deliktumcsoport (pl. rablás, zseblopás, gépjárműfeltörés). Minden olyan bűncselekmény ide sorolható, amelyet az utcán követnek el. Az ide tartozó bűncselekmények nagyban rontják a szubjektív biztonságérzetet, az országimázsra pedig rendkívül negatív hatással vannak. Az utcán elkövetett bűncselekmények tehát nagyban meghatározzák azt, hogy egy turista milyen „szájízzel” távozik egy országból.

Az egyes országok bűncselekményi értékeinek egzakt összevetése számos problémát vet fel, azonban néhány mutató segítségével mégis érdemes azt érzékeltetni, hogy mennyivel más gyakorisági mutatók jellemzik a visegrádi országokat, mint egyes nyugat-európai országokat.

3.1.1. Emberölés

A szubjektív biztonságérzetet legjobban befolyásoló deliktum az emberölés (Mátyás 2008). Ezzel kapcsolatban azonban meg kell említeni, hogy a turistákat ilyen jellegű támadás elvétve éri (Hautzinger 2019), így ez a bűncselekménytípus kevésbé befolyásolja a turistákat egy desztináció kiválasztása során (Latin-Amerika, Afrika és Ázsia egyes országaiban viszont egyértelműen negatív tényezőként jelentkeznek). A magyar (1,6) és a szlovák (1,47) értékek az európai középmezőnyben foglalnak helyet, a lengyel (0,73) és a cseh (0,62) gyakorisági mutatók pedig az EU-n belül is kifejezetten jónak számítanak (Eurostat 2017).

3.1.2. Gépjárműlopás

A gépjárműlopás esetében szignifikáns különbség hazánk, Lengyelország és Szlovákia között nem figyelhető meg. Csehországban viszont évek óta magas a gépjárműlopások száma, ami negatívan hathat a saját vagy bé-

rejt gépjárművel Csehországba érkező turistákra. Európa legfertőzöttebb országaitól azonban még a cseh értékek is jóval elmaradnak (Luxemburg: 328, Görögország: 269, Olaszország: 257).

3.1.3. Rablás

A rablás a szubjektív biztonságérzetet ugyancsak rendkívül negatívan befolyásolja, egy ország imázsát nagyban rontja, ha egy turista nem sétálhat biztonságban. A rablás gyakorisági mutatói hazánkban és Szlovákiában a legalacsonyabbak (az EU 28 tagállama közül a legjobb volt), Csehországban és Lengyelországban pedig valamivel magasabbak, de még ezzel az értékkel is az EU-s átlag alatti értékkel rendelkeznek (Belgium: 167, Franciaország: 150, Spanyolország: 144). A rablás bűncselekménye kapcsán viszont azt feltétlenül meg kell említenünk, hogy a nemzetközi összehasonlítás számos kérdést vet fel, amelyek miatt a kriminálstatisztikai adatokat megfelelő forráskritikával kell kezelni (pl. a lakosság feljelentési hajlandósága, eltérő jogi normák és különböző bűncselekményi kategóriák) (Mátyás et al. 2019).

3.1.4. Lakásbetörés

A lakásbetörések ugyancsak érinthetik a turistákat, elsősorban azokat, akik lakást, apartmant stb. bérelnék. Az elmúlt néhány évben mindinkább elterjedő Airbnb esetében pedig különösen nagy jelentősége van, hiszen így a turisták is könnyen lakásbetörés áldozatává válhatnak (Jancsik – Michalkó – Csernyik 2018). E bűncselekmény tekintetében hazánk a legérintettebb (216: 205,9) a V4 országok között, a cseh érték (2016: 76,1) pedig több mint kétszerese a lengyel és a szlovák gyakorisági értékeknek (2016: 30,0 és 32,5).

3.1.5. Zseblogás

Az Eurostat nem szolgáltat adatokat a zseblogásokkal kapcsolatban. A magasabb életszínvonalú országok esetében főként a szegényebb országokból érkező zsebesek „dolgoznak”, míg a szegényebb országokban főként a helyi lakosság „szolgáltatja” a zsebtolvajokat (Mátyás 2016). A viseigrádi országok esetében elmondható, hogy a zsebtolvajok részben helyiek, részben pedig a közeli országokból származnak (pl. Románia, Ukrajna).

3.2. Közlekedésbiztonság

A biztonságos helyváltogatás alapvető igényként jelentkezik nemcsak a turisták, hanem minden ember részéről. A turisták azonban elsősorban azért

utaznak, hogy minél többet lássanak, minél több látványosságot tudjanak felkeresni. Ennek során rendszerint nagy számban veszik igénybe a különféle közlekedési eszközöket. Az országimázs szempontjából rendkívül negatív az, amikor a fogadó terület nem tudja garantálni a turisták biztonságos helyváltoztatását (Mátyás 2019).

A közlekedésbiztonság szempontjából az egyik legobjektívabb mutató az 1 millió főre vetített halálos közlekedési balesetek száma. A szlovák értékek (46 fő) az EU-átlag alattiak (49 fő), a cseh (62 fő), a magyar (64 fő) és a lengyel (76 fő) gyakorisági értékek viszont valamelyest magasabbak, mint az Európai Unió átlaga.

A közlekedésbiztonsággal kapcsolatban megállapíthatjuk, hogy a visegrádi országok a rendszerváltozás óta jelentősen fejlődtek ezen a területen is, azonban a legfejlettebb nyugat-európai országokhoz képest még mindig lemaradásban vannak.

A biztonságosabb és gyorsabb közlekedést garantáló autópályák hossza folyamatosan növekszik, ami a biztonság mellett az elérhetőségét is javítja a térségnek. Rendkívül pozitív tényként értékelhető, hogy 2019 decemberében megépült az utolsó hiányzó útszakasz is, így Budapestről Prágáig már autópályán lehet eljutni.

A visegrádi országok járműparkjának átlagéletkora magasabb, mint a nyugat-európai országokban, azonban ez nem okoz olyan mértékű kockázatot, amely a közlekedésbiztonságra jelentős hatással lenne.

3.3. A természeti környezet biztonsága

A visegrádi országok szerencsések abban a tekintetben, hogy az országaik kivétel nélkül tektonikailag nyugodt területen fekszenek, így jelentősebb földrengésektől nem kell tartani, szeizmikusan pedig inaktív a terület, így vulkánkitörések sem fenyegetik sem az ott lakókat, sem a turistákat.

Az állam szerepe a természeti környezet biztonságánál elsősorban abban keresendő, hogy képes legyen előre jelezni (monitorozni) a várható eseményt. A térségben előforduló veszélyek többségével kapcsolatban a szolgálatok megfelelő előrejelzéssel képesek élni, ami pozitív tényezőként értékelhető. Ennek ellenére is következnek be tragédiák, így pl. 2019 augusztusában, amikor a Tátrában egy hirtelen jött villámcsapás következtében 5-en meghaltak (Iván 2019). A természeti környezettel kapcsolatos kockázatokat elsősorban a magasabb térszíneken (Lengyelország és Szlovákia esetében), az időjárási szélsőségek okozta folyóvízáradások, lavinaveszély stb. jelentik.

3.4. Egészségbiztonság

A térség egészségét vizsgálva kijelenthetjük, hogy jelentős egészségügyi kockázattal egyik ország sem rendelkezik, és jelentős regionális eltérések sem figyelhetők meg. Az oltottság mértéke mind a négy országban megfelelő szintű, így jelentősebb járványok kialakulásától nem kell tartani. A V4 országok mindegyikéről elmondható, hogy az általános higiéniai viszonyok, az egészségügyi ellátás színvonala és az élelmiszerbiztonsági szabványok európai színvonalúak, nem rejtenek kockázatot az utazók számára.

A nyári átlaghőmérsékletek emelkedése a turisták számára is számos kockázatot rejt. Sőt, esetükben hatványozottan jelentkezhetnek e tényezők, mivel ők a legmelegebb napokon is minél többet szeretnének látni, minél több helyre kívánnak eljutni. Az extrém meleg hőmérsékletű napokon a kiszáradás, a napszúrás és a bőr leégése, különösen a vízpartok mentén (pl. Balaton, Velencei-tó) és a strandokon jelenthet veszélyt. Egészségügyi kockázatként jelentkezhetnek a nagytestű állatok, mérges rovarok és hullók. A visegrádi országok e tekintetben is szerencséseknek tekinthetők, mivel relatíve kevés veszélyes állatfaj fordul elő.

3.5. Műszaki biztonság

Műszaki biztonság alatt mindazon veszélyforrásokat értjük, amelyek a turistákat érhetik a különféle eszközök, berendezések, közlekedési eszközök stb. használata során (baleset, káresemény stb.). A műszaki biztonság kapcsán kijelenthetjük, hogy kielégítő a visegrádi országokban tapasztalt műszaki biztonság, azonban a nyugat-európai országokhoz képest van lemaradás. Gondolhatunk ennek kapcsán az utak és járdák minőségére, melyek számos balesetnek lehetnek a forrásai. Az EU tagállamairól elmondható, hogy ezen a területen is többnyire egységes standardok bevezetését tették kötelezővé, ami ezáltal garanciát is jelent arra, hogy a műszaki biztonság területén nagy különbségek ne legyenek az Európai Unió egyes tagállamai között. Azt viszont érdemes megemlíteni, hogy az egyes országok között lévő gazdasági különbségek eredményezhetnek a műszaki biztonság terén is eltérő viszonyokat (pl. rosszabb minőségű utak, gépjárművek).

3.6. A fogyasztás biztonsága

AA fogyasztás biztonsága alatt a turista fogyasztásának széles körét kell értenünk. Gondolhatunk az étel fogyasztására is, de bármilyen egyéb fogyasztásra is (pl. szolgáltatás, ajándéktárgy). Sajnos a világ bármely or-

szágában előfordulhat az, hogy kihasználva a turista kiszolgáltatottságát, az éttermekben túlszámláznak, a taxis nagyobb kerülővel viszi a turistát a kívánt helyre stb. Ebben a tekintetben a négy ország között szignifikáns különbség nem figyelhető meg, a hasonló társadalmi és gazdasági fejlettség közel azonos problémákat indukál. Érdeemes továbbá megemlíteni a megvásárolt termékek eredetével kapcsolatos problémákat. Az EU-s országok döntő többségénél elmondható – így a visegrádi országok esetében is –, hogy a hamis márkajelzéssel vagy eredetjelzéssel ellátott termékek köre a turisztikailag frekventált területeken nem jelentős. Hasonló kijelentéseket tehetünk a fogyasztóvédelmi szabványokkal kapcsolatban is, közel azonos sztenderdekkel találkozhatunk.

3.7. Eligazodás/tájékozódás biztonsága

Legvégül pedig tegyünk említést az eligazodás/tájékozódás biztonságáról. Látszólag a kevésbé fontos területei közé tartozik a biztonságnak, azonban e nélkül nem érezheti azt a turista, hogy valóban biztonságban van. Elég, ha csak arra gondolunk, hogy egyre rövidülnek az utazások, és az egyre rövidebb időtartamok alatt egyre fontosabb az, hogy minél gyorsabban eljussunk a kívánt attrakcióhoz, s a lehető legkevesebb időt töltsük fölösleges keresgetéssel. Az idő szerepe egyre inkább felértékelődik a turizmusban. Ennek kapcsán három tényezőt érdemes megvizsgálni. 1. a helyi lakosság segítőkészsége, 2. a helyi lakosság idegennyelv-ismerte, 3. idegen nyelvű információs táblák, feliratok és egyéb, a tájékozódást megkönnyítő tényezők.

A visegrádi országok esetében az idegen nyelv ismerete viszonylag alacsony szintű. Magyarország Nagy-Britannia után a legrosszabb eredménnyel rendelkezik, Csehország a 19., Szlovákia a 14., míg Lengyelország a 13. a 15 és 30 év közöttiek nyelvtudását illetően. Zárójelben azért érdemes megjegyezni, hogy az előttünk lévő visegrádi országok szláv nyelvű nemzetek, így esetükben az eredményeket jelentősen javítja az a tény, hogy egymás nyelvét viszonylag könnyen meg tudják tanulni (pl. a szlovák és a cseh nyelv gyakorlatilag megegyezik). A legtöbb EU-s országhoz képest lemaradásban van az országcsoport az idegen nyelv tudását illetően, ami az eligazodás biztonsága szempontjából egyértelműen hátrányként értelmezhető. Ezt a problémát valamelyest enyhíti az a tény, hogy a leginkább frekventált desztinációk információs táblákkal és egyéb idegen nyelvű kiírásokkal többségében jól el vannak látva, illetve az ezen a területen dolgozók jórészt beszélnek a leggyakoribb világnyelveket. A

helyi lakosság segítőkészségével kapcsolatban meglehetősen nehéz egzakt indikátorokat használni, azonban az európai lakosok többségéről elmondható, hogy megértő és segítőkész a turistákkal szemben.

4. Összegzés

A V4 országok esetében az elmúlt másfél évtized jelentős emelkedése ellenére sem éri el az európai átlagot a turistaérkezések száma és a turizmusból származó bevétel. Megállapítható, hogy a közbiztonság mint a turizmusbiztonság egyik legfontosabb szegmense, relatíve jó mutatókkal rendelkezik, amely a jövőre nézve is rendkívül biztató. A közlekedésbiztonság, a műszaki biztonság és az eligazodás biztonsága esetében a kontinens nyugati feléhez képest lemaradásban van az országcsoport, az elmúlt néhány évtizedben megfigyelhető jelentős fejlődés ellenére is. A fogyasztásbiztonság, a természeti környezet biztonsága és az egészségbiztonság esetében viszont nem figyelhető meg jelentős különbség az EU legfejlettebb országaihoz képest sem.

Irodalom

- Dávid, Lóránt – Bujdosó, Zoltán – Tóth, Géza 2008: Tourism planning in the Hajdú-Bihar – Bihor Euroregion. In: Süli-Zakar, I. (szerk.) Neighbours and partners: on the two sides of the border Debrecen, Magyarország, Kossuth Egyetemi Kiadó, pp. 323–332.
- Hautzinger Z. 2019: Külföldiekkel szembeni büntetőeljárás? In: Miskolci Jogi Szemle, különszám, I. kötet, pp. 349–358.
- Jancsik A. – Michalkó G. – Csernyik M. 2018: Megosztás megosztottság nélkül – az Airbnb és a budapesti szálláshelypiac átalakulása. In: Közgazdasági Szemle 65., pp. 259–286.
- Mátyás Sz. et al. 2019: A rendőri elérhetőség és a bűnözés közötti összefüggések térbeli elemzése. In: Területi Statisztika, pp. 152–163.
- Mátyás Sz. 2016: A külföldi bűnelkövetők területi és strukturális jellemzői Magyarországon. In: Hautzinger Zoltán (szerk.): A migráció bűnügyi hatásai, MRTT, Budapest, pp. 75–88.
- Mátyás Sz. 2019: Kína turizmusának főbb jellemzői, különös tekintettel Peking turizmusbiztonságára. In: Marton Zs.– Németh K. – Péter E. (szerk.): III. Turizmus és Biztonság Nemzetközi Tudományos Konferencia tanulmánykötete, Pannon Egyetem, pp. 98–106.
- Mátyás, Sz. 2008: Police collaboration of Hungarian and Romanian counties on the frontier. Neighbours and Partners: On the two sides of the border. Kossuth Kiadó, Debrecen, pp. 203–210.
- Mészáros B. et al. 2019: Biztonság és bizalom a kormányzatban. In: Kaiser Tamás (szerk.): A Jó Állam mérhetősége III., Budapest, Dialóg Campus Kiadó, pp. 9–29

Internetes hivatkozások

<https://ec.europa.eu> (2019. 12. 25.)

https://www.ksh.hu/interaktiv/grafikonok/vilag_nepessege.html (2019. 12. 25.)

Iván A. 2019: Öten meghaltak, több mint százán megsérültek villámesapások miatt a Tát-rában (<https://index.hu> – 2019. 12. 21.)

Pálfy K. 2018: Átlag alatti a magyar fiatalok idegennyelv-tudása az EU-ban (<https://hu.euronews.com> - 2019. 12. 24.)

Rekordszámú turista Szlovákiában (http://turizmusonline.hu/kulfold/cikk/rekordszamu_turista_szlovakiaban – 2019. 12. 25.)

UNWTO 2019: International Tourism Highlights 2019 edition (<https://www.e-unwto.org/doi/pdf/10.18111/9789284421152> – 2019. 12. 6.)

Т– 32 Соціально-географічні процеси в Східно-Центральній Європі: проблеми, тенденції, напрями. Збірник наукових робіт Міжнародної наукової географічної конференції «Соціально-географічні процеси в Східно-Центральній Європі: проблеми, тенденції, напрями», Берегове, 26–27 березня 2020 року. Том 2 / Редакційна колегія: Олександр Бергхауер, Лорант-Дейнеш Давід, Мирослав Дністрянський, Дюло Фодор, Лівія Гергей, Шандор Генці, Тібор Іжак, Андрій Моца, Стефан Молнар Д., Йосип Молнар, Тібор Нодь, Наталія Олаг, Гейзо Папп, Еники Шаш, Галина Щука, Атілла Товт, Тімео Вінце, Ольга Вірван – Ужгород: ТОВ «РІК-У», 2020. – 356 с. (угорською, українською та англійською мовою)

ISBN 978-617-7868-12-4

ISBN 978-617-7868-14-8 (Т. 2)

Двотомний збірник містить матеріали доповідей міжнародної наукової географічної конференції «Соціально-географічні процеси в Східно-Центральній Європі: проблеми, тенденції, напрями», яка мала відбутися 26–27 березня 2020 року в Закарпатському угорському інституті ім. Ф. Ракоці ІІ (м. Берегове), однак через епідемію коронавірусу та запровадження карантину була відкладена.

УДК: 911.3(4-11)(4-191.2)

Наукове видання

СОЦІАЛЬНО-ГЕОГРАФІЧНІ ПРОЦЕСИ
В СХІДНО-ЦЕНТРАЛЬНІЙ ЄВРОПІ: ПРОБЛЕМИ,
ТЕНДЕНЦІЇ, НАПРЯМИ

Міжнародна наукова географічна конференція
Берегове, 26–27 березня 2020 року

Збірник наукових робіт

Том 2

2020 р.

Редакційна колегія:

*Олександр Бергхауер, Лорант-Дейнеш Давід, Мирослав Дністрянський,
Дюло Фодор, Лівія Гергей, Шандор Генці, Тібор Іжак, Андрій Моца,
Стефан Молнар Д., Йосип Молнар, Тібор Нодь, Наталія Олаг, Гейзо Папп,
Еники Шаш, Галина Щука, Атілла Товт, Тімео Вінце, Ольга Вірван*

Технічне редагування:

Олександр Добош

Верстка:

Вікторія Товтін, Ласло Веждел, Олександр Добош

Коректура:

Беатрікс Пустой-Тарці, Едіна Шін, Олександр Кордонець, Томаш Врabelь

Обкладинка:

Стефан Молнар Д.

Відповідальні за випуск:

Льдіко Орос, Олександр Добош

Видавництво та поліграфічні послуги: ТОВ «РІК-У»

вул. Гагаріна 36, м. Ужгород, 88 000. Електронна пошта: print@rik.com.ua

*Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного
реєстру видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції
Серія ДК 5040 від 21 січня 2016 року*

Підписано до друку 28.07.2020. Шрифт «Times New Roman».
Папір офсетний, щільністю 80 г/м². Ум. друк. арк. 28,7. Формат 70x100/16.
Замовл. №1861/2. Тираж 300.